

יש צורך דחוף לגייס את כל הקצינים והסמלים היהודים בעלי נסיון צבאי במלחמת-העולם האחרונה — לשירות של שנתיים לכל הפחות בחילות הארגון וביחוד בחיל-התנופה והמחץ. בחיל-המחץ יש לשכלל ולהרחיב את מחלקת הימאים והסיירים ולהקים חטיבות לתפקידים מיוחדים. יש להרחיב הגדנ"ע על מנת שיקיף נוער לומד גם ממחלקות נמוכות והנוער שמחוץ לבתי-הספר.

ד

ההתגוננות הצבאית אינה ממצה את מלוא תכנון של הארגון — אלא את תפקידו כלפי חוץ בלבד. לארגון יש גם תפקיד חלוצי כלפי פנים — לשמש לזו מוסרי ומסד של מ ש ט ר צ י ו נ י בישוב. קביעת המסגרת ודרכי הפעולה של הארגון מבחינה זו מצריכה קביעה מיוחדת.

שאלות הבטחון

בישיבת הוועד הפועל הציוני, ציריך, 26 באבגוסט 1947

עלי לפתוח בשאלה שלדעתי היא המרכזית והחיונית ביותר גם לישיב וגם לציונות, כי בה תלוי כל עתידנו הקרוב והרחוק, ולפיה אנו חייבים לקבוע כל האסטרטגיה הציונית גם כלפי חוץ וגם כלפי פנים, — כוונתי לשאלת בטחון הישוב והקמת כוח יהודי מזוין. אדבר על ענינים אלה בגלוי, כי ישיבה זו שהיא סגורה, אפשר לדבר בה דברים ברורים.

אם לדון על פי דעת הקהל הציונית, כפי שהיא משתקפת בבידורים ובויכוחים הפומביים, אין שאלת הבטחון כמעט קיימת. התנועה עסוקה בענינים אחרים לגמרי, כגון ועדת החקירה של או"ם, ורואה בהם מרכז הכובד. לשאלות ממין זה קוראים אצלנו שאלות מדיניות, ובהן מטפלים בלי

הרף. ואני מצטער שעלי לחלוק על דעת-הקהל שלנו ולראות במרכז שאלת אחרת לגמרי — שאלת בטחוננו של הישוב, שבשעה זו פירושה שאלת הגשמת הציונות או חדלונה.

האופי החדש של התגוננותנו

כל השנים, מיסוד פתח-תקוה ועד פרוץ מלחמת העולם השנייה, היתה שאלת הבטחון מטרידה את הישוב, אולם מאז חלו שני שינויים חשובים — בהיקף ובמהות. זמן רב נתקפו הישובים בהיקף מצומצם, והמניע להתקפות היה שוד או סכסוכי קרקע, ודברים כאלה קרו גם בין הערבים לבין עצמם. ערב מלחמת העולם השנייה חלו שינויים: ההתקפות לא הצטמצמו עוד בישור-בים בודדים, אלא הקיפו את כל הארץ, ומניע ההתקפות היה פוליטי טהור: לשים לאל את השאיפה הציונית ולהשתיק את המפעל הציוני בארץ. שינוי זה נתגלה כבר במקצת בשנת 1929, ובא לידי גילוי בולט בשנות 9—1936. לא נקודות בודדות, אלא הישוב כולו שימש מטרה לטרור הערבי; והגורם היה לא שוד, אלא נסיון מתוכנן ורב-היקף להחניק את הישוב היהודי ולהפסיק את גידולו — ע"י ניתוק התחבורה שבין ירושלים לתל-אביב, בין תל-אביב לחיפה, בין מושבה אחת לחברתה, על-ידי סגירת הנמלים, על-ידי הבערת אש בקמה היהודית, על-ידי טרור בלתי-פוסק.

שאלת הבטחון עומדת עכשיו באור אחר לגמרי. ואם כי עלולים אתם לחשוב שאני מרבה בצבעים שחורים ומתכוון להלך אימים — הריני רואה חובה לעצמי להעמיד אתכם על הסכנות הצפויות לישוב כפי שהן נראות לי, כי התנועה חייבת לדעת המצב לאשורו.

אנו עומדים עכשיו לא לפני מעשי שוד וטרור ונסיונות להפריע לעבודתנו — אלא לפני תכונה לעקור את הישוב משרשו ולחסל בבת-אחת את „הסכנה“ הציונית על-ידי השמדתם של יהודי ארץ-ישראל. והדבר הוא בגדר האפשרות — אם לא נראה הסכנה בכל היקפה וחומרתה ולא נתכונן לקראתה בעוד מועד. המדיניות המוצהרת של הערבים היא: ארץ-ישראל כמדינה ערבית שהיהודים בתוכה אינם אלא מיעוט נצחי. על מדיניות זו מדברים בגלוי, בישיבות האומות המאוחדות, לפני דעת הקהל העולמית. ומדברים

כך — למען הבטיח עזרת אנגליה, אמריקה, רוסיה. אבל התכנית הבלתי-מוכרת שלקראתה מתכוננים היא אחרת לגמרי. זוהי התכנית של „המנהיג” השותק לעת עתה, שהיה שותפו של היטלר בהשמדת יהודי אירופה, והוא זומם להפעיל צבאות ערב למטרה זו.

בעתון צרפתי המופיע בבירות נתפרסם לפני כמה שבועות ראיון עם פאוזי אל קאוקג'י. בשיחה זו הוא אמר בגלוי ובפשטות שהסכסוך בין היהודים ובין הערבים הוא סכסוך טוטאלי. אין זה ניגוד בין הערבים ובין הציונים, אלא בין הערבים ובין היהודים, והפתרון היחיד הוא — השמדה מלאה של כל היהודים, בין אלה שבארץ-ישראל, ובין אלה שבארצות ערב. מה שקאוקג'י אמר בגלוי — זהו מה שחורש מנהיג ערביי ארץ-ישראל בסתר.

ותכנית „טוטאלית” זו יש לה על מה לסמוך. תוך כדי מלחמת עולם זו חלו כמה שינויים בקרב הערבים. הם למדו להשתמש בנשק מודרני ובתכסיסי מלחמה סדירים. — אפילו כנופיות השודדים והרוצחים הפועלות בזמן האחרון סביב הישובים שלנו — בראשון-לציון, רחובות, מגדיאל, סביבת תל-אביב ועוד, — אינן מופיעות עוד באופן פרוץ ופרימיטיבי כמלפנים, אלא באורח צבאי, במערך-כוחות טקטי, וכשהם מזוינים בנשק אבטומטי. אלפים מקרב ערביי ארץ-ישראל עבדו במחנות צבא, שירתו בצבא הבריטי, ורבים נתאמנו גם במדינות הערביות. אולם הסכנה צפויה לא מערביי ארץ-ישראל בלבד: הגורם שנעמוד בפניו עכשיו הרי הם צבאות מדינות ערב. בארצות השכנות לארץ-ישראל — שהן עכשיו כולן עצמאיות — יש צבא סדיר המונה למעלה מ-120.000 איש, מאומנים פחות או יותר ומצוידים בנשק מודרני, שאינו משוכלל אולי כנשק הצבא האמריקני או הרוסי, אבל הוא עולה לאין שיעור על כל מה שיש לישוב היהודי בארץ.

העולם בו אנו חיים

ואל נהיה אופטימיים מתוך קלות-דעת, ואל נאמר שמה שקרה באירופה לששה מיליוני יהודים לא יוכל לקרות לשש מאות וחמישים אלף היהודים בארץ-ישראל. גם אני יודע במה נבדלים יהודי ארץ-ישראל מיהודי פולין או גרמניה. ועם ידעי הבדל זה אני מזהיר את התנועה הציונית מפני אופטי-

מיות קלה. יכול לקרות בארץ-ישראל מה שקרה באירופה, ובעתיד הקרוב, אם לא נתכונן ברצינות ובלי דחיות. — — — עלי להזכיר לכם עוד עובדה לא נעימה אחת: היטלר לא היה לגמרי אורייגנלי בנסיגונו להשמיד עם שלם. דבר זה נעשה תחילה — אני מדבר רק על זמננו אנו — במלחמת העולם הראשונה על-ידי מעצמה מוסלמית: המעצמה העות'מאנית. וזה נעשה כשהיא לא היתה כל כך עצמאית ובתלתי-תלויה, אלא כפופה במידה רבה לגרמניה הקיסרית, בימי הקיסר וילהלם, שהיה הומני לא פחות מהשליטים בימינו אלה, וגנרלים גרמנים חלשו בעצם על הצבא התורכי בימים ההם, והם לא היו גרועים בהרבה או במעט מהגנרלים שבשאר הארצות, ואף-על-פי-כן נשחט העם הנוצרי הקטן, חסר האונים — העם הארמני. דבר מעין זה קרה שנית בתקופת הזמן שבין מלחמת העולם הראשונה ובין מלחמת העולם השנייה, ושוב על-ידי מוסלמים, והקרוב שוב היה עם נוצרי קטן, אלא שהמוסלמים הפעם היו ערבים, והנוצרים היו העם הנוצרי הקדום ביותר: האשורים בעיראק.

ואל יתימר איש בתוכנו שהשמדת הישוב אינה בגדר האפשרות א-פריורי, ואל נתעלם מהעובדה, שבין ידידינו הערבים יש שאיפה כזו, ומנהיגיהם החולשים על דעת הקהל הערבית — במידה שיש דעת-קהל כזו — רואים בהשמדה זו הפתרון היחידי של בעיית ארץ-ישראל, כי אחרת אינם רואים כל אפשרות שארץ-ישראל תהיה ערבית, כי לדעתם — ואולי בצדק — לא תיכון מדינה ערבית שיש בה שליש יהודים, ויהודים כאלה. תורת האלמות לא נתחדשה בימינו, ואינה נחלת הגזע הגרמני בלבד. הדתות הנוצרית והמוסלמית נתפשטו בעולם לא ע"י הטפה שלווה בלבד. ובהשמדת קהילות וציבורים יהודיים בימי-הביניים (שטרם נסתיימו) השתתפו במידה שווה שליטים נוצרים וערבים במערב ובמזרח, באירופה, אסיה ואפ-ריקה. בחצי-אי ערב היו ישובים יהודים גדולים ופורחים לפני בוא מוחמד, ובימינו לא נשאר מהם זכר, מחוץ לתימן. ומצב יהודי תימן ידוע לנו היטב. עלינו לראות הסכנה כמות שהיא — ומניעת סכנה זו צריכה לעמוד במרכז הדאגה הציונית, התיכון הציוני והפעולה הציונית. זה מחייב שינוי כל האסטרטגיה הציונית כלפי חוץ וכלפי פנים. זה מחייב ריכוז כל היכולת

והמאמצים למטרה ראשונית — בטחון. עלינו לגייס אמצעים וכוח אדם בישוב ובעם לשם מניעת סכנה זו — והדבר אפשרי. כשם שאין כל ספק במציאות הסכנה — כך אין לי כל ספק באפשרות מניעתה. והדאגה לבטחון — היא קודם כל ארגון כוח מזוין יהודי, אימונו וציודו. אבל אין זה הכל: שומה עלינו לשמור על כל עמדותינו בארץ ולהרחיבן. בלי גידול — גידול מתמיד ומהיר ביותר על-ידי הרחבת מפעלנו וגידולו הניכר של הישוב — אין שמירה מעולה על בטחוננו.

מי ימלא החלל שיווצר ?

ויש עוד שיקול אחד שאין להסיח דעת הימנו אף לרגע קל: אנחנו עשויים להיות עומדים — איני יודע מתי, אבל לאו דוקא בעתיד רחוק — בפני חלל צבאי.

איני יודע מה תהיה חוות דעתה של ועדת האומות המאוחדות, ואיני יודע מה תהיה החלטת האומות המאוחדות בעצרת הקרובה. גם אם נניח — ולא קל להניח זאת — שהצעת הוועדה תהיה פחות או יותר לטובתנו, ואף החלטת עצרת האו"ם — אם כי אינה כבולה בהמלצות הוועדה — תהיה לא רעה, אין כל בטחון שההחלטה תוגשם, מכיון שאין כוח בידי הוועדה לבצע את מסקנותיה. זה אולי יראה כאפיקורסות בבינלאומיות, אבל מסופקני אם אפשר להיות ציוני בלי להיות אפיקורס בדברים מסוימים. אנחנו חיים בתקופה המצטיינת בחוסר יציבות במשרדים בינלאומיים, וסמכות או"ם וכישר פעולתו טרם התגבשו, והכוח הממשי אינו שוכן בעצרת או"ם אלא במעצמות בודדות, אשר מן השפה ולחוץ הן כאילו, קשורות באו"ם וכפופות לרצונו המוצהר, אולם למעשה הן פועלות לפי האינטרס המיוחד, האמיתי או המדומה שלהן, ואין אנו יכולים לסמוך יותר מדי על הצהרות והכרזות גם כשהן מתקבלות ברוב חוקי. ועדיין אני חושש למדיניות של משרד החוץ הבריטי ואיני בטוח כל עיקר בכוונתה של מחלקת-החוץ האמריקנית, ואת נאומי המדינאים, גם אם הם טובים, לא אנו נפרש אלא הנואמים עצמם או שליחיהם.

איני יכול לתאר לעצמי — גם אם תהיינה המלצות חשובות של הוועדה

והחלטות טובות של העצרת — שימצא כוח בינלאומי אשר יבצע המלצות והחלטות אלו בניגוד לרצונן של אנגליה ואמריקה. אמנם, אין אני מקטין בערך הועדה — יש לה בלי ספק משקל מוסרי-פוליטי — ואני מעריך מאוד את פעולתה של המחלקה המדינית שלנו בירושלים, בלונדון, בניו-יורק ובשאר חלקי העולם. לקראת הישיבה הקרובה של עצרת או"ם, עלינו קודם כל למנוע המלצה והחלטה שלילית — כי יש לחשוש שהחלטה ממין זה ינסו להגשים גם נגד רצוננו, מתוך הישענות על סמכות בינלאומית. ולפני כל ולאחר כל עלינו לעשות כל המאמצים המדיניים להרחיק, עד כמה שאפשר מהר, את השלטון הבריטי בלי כל שיירים וסייגים; לא להמתיק ו"לתקן" את המשטר הבריטי — אלא להרחיקו ממש, הרחקה פיסית, מהארץ, על מנת שלא ישאר כל סימן וזכר לשלטון אנגליה בארץ-ישראל. לא נעמוד בודדים לגמרי במערכה זו. במאבק זה יש לנו משען בכוחות בינלאומיים, במצבה הבינלאומי של אנגליה עצמה ובגורמים בעלי משקל בדעת הקהל האנגלית כגון צ'רצ'יל וקרוסמן. יש לחץ אוביקטיבי מצד הגורם המשקי והפיננסי באנגליה שתוציא את צבאותיה מהודו, בורמה, ארץ-ישראל ועוד; יש לחץ חזק מצד כוחות עולמיים; יש לחץ לא-קטן מצד הדת-קהל אנגלית גופה, ובנדון זה יש גם לחץ משותף של היהודים והערבים בארץ-ישראל. שניהם אינם רוצים בהמשכת השלטון הבריטי ובקיום המנדט הבריטי, שנהפך לכוח מדכא גם לגבי היהודים וגם לגבי הערבים. ידעתי שבאנגליה יש כוח גדול — משרד החוץ ומיניסטר החוץ, מיסטר באוין — המתעקש להחזיק בארץ-ישראל. ואל נזלזל בכוח השפעתו של באוין באנגליה. אין שום הסברה רציונלית להתנהגות משונה זו של האיש הזה, אולם לא רק אצלנו — גם אצל גויים מסוימים, יש והגורם האי-רציונלי קובע. ובאוין רוצה להישאר בארץ ישראל בכל מחיר, למרות כל השיקולים הכלכליים, המדיניים והבינ-לאומיים. אבל יש מניעים היסטוריים שהם חזקים מבאוין, ומניעים אלה — כלכליים ומדיניים — יאלצוהו לעזוב את ארץ-ישראל פתאום — ואני מדגיש את המלה "פתאום" — ובארץ יוצר חלל צבאי — ועלינו לראות ולהבין משמעותו של חלל זה. עתידים אנו לעמוד פנים אל פנים לא עם מתנגד פוליטי. הסכסוך בינינו ובין הממשלה האנגלית הוא

סכסוך פוליטי קשה, ואם גם יש לפעמים הכרח להשתמש באמצעים שאינם כביכול פוליטיים בלבד, הרי ההכרעה בינינו ובין אנגליה תהיה פוליטית, וגורמי ההכרעה יהיו פוליטיים ביסודם. לא כן הדבר כאשר אנגליה תעזוב את הארץ. לא מתנגדים פוליטיים יעמדו מולנו, אלא תלמידיו ואולי מוריו של היטלר, היודעים דרך אחת, ודרך אחת בלבד, בפתרון הבעיה היהודית: השמדה טוטאלית. ולזאת עלינו להתכונן. זוהי משמעותו של החלל הצבאי שיתהווה לאחר עזיבת השלטון האנגלי. לא אכנס פה, אם כי זוהי ישיבה סגורה, בפרטים. אני מניח שתהיה ועדה מצומצמת שבה אוכל לדבר על פרטי התכונה. כאן אני חייב להסתפק רק בהארת הסכנה כהוויתה, בלי כל כחל ושרק, ובתביעה נמרצת להתכונן למניעתה בלי שהיות ובמלוא יכולתנו. בלי התכוננות זו — בלי גיוס התנועה והישוב למניעת הסכנה הטוטאלית הצפויה לנו — אין ערך לכל התכניות המדיניות, הדיונים המדיניים וההישגים המדיניים שלנו בועדות או"ם, בעצרת או"ם או בבירות המעצמות השונות. על הישוב יפול עכשיו משא כבד, ולבדו לא יוכל לשאתו. והתנועה הציונית תתחייב בנפשה — פשוטו כמשמעו — אם לא תחוש בכל יכולתה לעזרת הישוב בקיום הדבר שבו תלוי עכשיו הכל — קיום הבטחון.

מלחמה וחזון

בישיבת מרכז מפלגת פועלי ארץ-ישראל, תל-אביב, 6 בינואר 1948

— — — איני יודע אם יעלה בידי להסביר מדוע הרבה דברים חשובים ויקרים שהחברים מדברים עליהם וגם אני דיברתי עליהם לפני זמן מה — אינם נקלטים באוזני עכשיו ואיני יודע עוד משמעותם. שמעתי זו מדבר עכשיו על המדינה — והיה נדמה לי ששכחתי פירוש מלה זו. שמעתי אומר כי חכמת ישראל היא חכמת הגאולה — וגם מלים אלו אינן מובנות לי, כי